Ушбу сонда:
2 ИСТИҚЛОЛ БЕРГАН ИМКОН
3 ТАДБИРКОР ҚОНУН ҲИМОЯСИДА
4 «МУҲАББАТ» ФОЖЕАСИ

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 18 июл, сешанба №103 (935)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

9

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЎЗ ИСТИҚЛОЛ ВА ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ БОР

ВАТАН ТИНЧЛИГИ ВА ОСОЙИШТАЛИГИ ЙЎЛИДА

Мамлакатимизда истиқлолнинг дастлабки кунлариданоқ юрт тинчлиги ва осойишталигини сақлашга жиддий эътибор қаратилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президенти, Қуролли Кучлар Олий Бош қўмондони Ислом Каримов жанговар қобилияти юксак, тезкор, ҳар жиҳатдан яхши таъминланган Қуролли Кучларни шакллантириш ва мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият бермоқда.

Шу мақсадда Юртбошимизнинг ташаббуси билан бундан қарийб беш йил муқаддам Тошкентда мамлакат Қуролли Кучлари академияси ташкил этилган эди. Марказий Осиёда ягона ҳисобланган ушбу ҳарбий академиянинг асосий мақсади - олий маълумотли командир-мутахассислар тайёрлашдан иборат. Ўтган вақт мобайнида мазкур ўқув даргоҳини кўплаб юқори малакали офицер кадрлар муваффақиятли тугаллаб, бугунги кунда Қуролли Кучларимиз қисм ва қўшилмаларида самарали хизмат қилмоқда.

Пойтахтимиздаги Марказий офицерлар уйида ҳарбий академиянинг навбатдаги битирувчиларини хизмат жойларига кузатишга бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Унда республика Мудофаа вазирлиги ва мазкур академия раҳбарлари, профессор-ўқитувчилари, битирувчилар ва уларнинг ота-оналари, жамоатчилик вакиллари қатнашди.

Йиғилишда республика мудофаа вазири, генерал-лейтенант Ю.Аъзамов битирувчиларни ҳарбий академияни муваффақиятли тамомлаганликлари билан самимий қутлаб, уларга армиямиз сафларида ўз хизмат бурчларини сидқидилдан адо этиш, мустақил Ватанимизнинг миллий хавфсизлиги ва халқимизнинг тинчлиги ва осойишталигини таъминлашдек масъулиятли, шу билан бирга шарафли ишда муваффақиятлар тилади.

Битирувчилар номидан сўзга чиққан майор О.Раҳмонов ҳарбий хизматчиларга кўрсатилаётган доимий ғамхўрлик учун ҳукуматимиз, шахсан Президентимизга чуқур миннатдорлик билдириб, озод Ватанимиз ва халқимизга, унинг тинчлиги ва осойишталигини таъминлаш ишига садоқат билан хизмат қилажакларини таъкидлади.

Т.БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

БОҒ ЁНИДА КОРХОНА

Бозор муносабатларига ўтиш босқичи саракни саракка, пучакни пучакка ажратиб қўяди, деганлари рост экан. Бу нарсани савдо хизмати кўрсатиш мисолида ҳам кўриб ишонч ҳосил қилиш мумкин. Айрим савдо ташкилотларига қарашли дўконларнинг пештахталари ҳувиллаб қолганлиги сир эмас. Наманган вилоятининг чекка туманларидан ҳисобланган, қолаверса, чўл зонаси бўлган Мингбулоқ туманида бунинг аксини кўрасиз. Айниқса, озиқ-овқат маҳсулотлари сероблигидан кўзингиз қувонади. Хўш, бунга қай тариқа эришилмоқда? Ушбу саволга туман улгуржи-чакана савдо матлубот ҳиссадорлик жамиятининг раиси Абдулходи Боқиев қуйидагича жавоб қайтарди:

— Харидор талаби — ҳақ талаб! Бу шиорни биз ҳар бир ходим қулоғига қуямиз ва ўзимиз учун ҳам бош вазифа этиб белгилаганмиз. Зотан, харидор имкониятингиз борми-йўқми, суриштириб ўтирмайди. У ўзига керакли бўлган, турмуш кечиришлиги учун зарур молнигина сотиб олади. Савдо бўлмаса режа бажарилмайди. Бинобарин, кейинги йилларда дўконларни аҳоли учун энг керакли, энг зарур озиқ-овқат ва саноат моллари билан тўлдириш йўлида бир мунча тадбирлар амалга оширилдики, булар белгиланган режа-топшириқларнинг уддаланишига ҳам ёрдам қилмоқда.

Жамиятимиз бошқаруви аҳоли талабларини бажаришнинг асосий йўли ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ва кенгайтириш эканлигини аллақачон тушиниб етган ва ҳозирдаёқ бу соҳада бир қатор ишлар қилинди. Чунончи, кейинги икки йилда икки жойда қандолатчилик цехи ташкил этдик. Улар ойига 3 тоннагача унни қайта ишлаб 10 турга яқин тайёр маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Мавжуд новвойхоналарни кенгайтирдик. Икки йилдирки, жўжа очириш цехимиз фаолият кўрсатаяпти. Шу йилнинг ўзидагина 50 минг жўжа очириб реализация қилишга эришдик ва фақат шунинг ўзидан 300 минг сўм даромад олишга муваффақ бўлдик. Шу тариқа бошқа ишлаб чиқариш тармоқлари ҳам бирин-кетин ишга туширилмоқда.

Тармоқ учун бугунги куннинг ўзига хос хусусиятларидан бири ўз ўрнида ҳисоб-китоб қилишдир. Бошқачасига ифодалаганда, маблағи бор ташкилотгина мол олиш ҳуқуқига эга. Демак, бу йўналишда кенгроқ имкониятлар яратиш учун изланиш, фаолиятни такомиллаштириш тақозо этилади. Шу боисдан 3 йил олдин туман ҳокимлигига деҳқончилик бўйича ёрдамчи хўжалик очиш истагини билдириб, мурожаат қилдик. Истагимиз қондирилди. 300 га ер ажратиб берилди. Шундан бери чўлда пахта ва бошқа экинлардан яхши ҳосил олиб келмоқдамиз. Ўтган йилда ёрдамчи хўжаликдан 2 миллион сўмга яқин даромад қилдик. Амалдаги йилда ҳам пахта, полиз, шоли ва бошқа экинлар билан деҳқончилик қиляпмиз. Мўлжалимиз камида 250 тонна пахта ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришдир. Бундан ташқари, беда, маккажўхори пояси ҳисобига чорвачилик ёрдамчи хўжалиги ташкил қилишга киришдик.

Туман марказидан унча узоқ бўлмаган Амир Темур номли жамоа хўжалигига қарашли, аммо бир неча йиллардан бери бекор турган қишлоқ хўжалик ва боғдорчилик маҳсулотларини қайта ишлаш корхонасини ижарага олганлигимиз ҳам моллар ассортиментини кўпайтиришга, ҳам даромадимиз ошувига кўмаклашмоқда. Ўтган йилда бу ерда атроф қишлоқлардаги хонадонларда етиштирилган боғдорчилик ва сабзавот маҳсулотларидан бир неча миллион сўмлик консервалар тайёрланиб сотувга чиқарилди. Бу соҳадан ҳам анча фойда кўрдик. Бу йил камида 350 тонна помидор ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлашни мўлжаллаб турибмиз.

Ёрдамчи тармоқлардан кўрилаётган фойда ишчи-хизматчиларимизни ижтимоий ҳимоялаш, маошларини кўтариш билан бир қаторда туман тараққиёти йўлида сарфланмоқда. Жумладан, ўтган йилда 2 миллион сўм сарфланиб китоб дўкони, озиқ-овқат дўкони, музқаймоқ шахобчаси ва ошхона-чойхонадан ташкил топган «Ёшлар маркази» очилди. Биз бундан кейин ҳам хизмат кўрсатишни янада яхшилаш йўлида изланишда давом этамиз.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ.

Фахр

Юқори Чирчиқ туманидаги «Гулистон» ширкат хўжалигида 17 минг нафардан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. Хўжаликнинг уч минг гектаридан зиёд ери бўлиб, деҳқонлар асосан пахта, ғалла ва сабзавот экинларини етиштириш билан шуғулланишади. Ҳамма ерда бўлгани каби хўжалик мустақиллик йилларида гуллаб-яшнади, ривожланди. Хусусан, аҳоли истиқомат қилаётган ҳудудларнинг 93 фоизи газлаштирилди. 100 фоиз аҳоли тоза ичимлик суви билан таъминланди.

ЎЗ ЕРИНИНГ ХЎЖАЙИНЛАРИ

Хўжаликда айниқса тадбиркорликка кенг йўл очилди. Ушбу ҳудудда ҳозирги кунда фаолият кўрсатаётган «Гулистон», «Биз ва дунё» кичик корхоналари, бир нечта хусусий савдо шаҳобчаларини бунга мисол тариқасида кўрсатса бўлади.

— Асли деҳқон оиласидан чиққанман, - дейди фермер Обиджон Назиров. — Лекин илгарилари деҳқон ҳар қанча ишламасин, бири-икки бўлмасди. Бошқача қилиб айтганда, меҳнаткаш далада бутун умр меҳнат қилиб косаси оқармаган. Бундан ташқари ҳалол тер тўкиб топган пулини ҳам бемалол ишлатолмасди. Тузукроқ уй қурган, машина олган, тўй қилган одам балога қоларди.

Фақат мамлакатимиз истиқлолга эришгандан кейингина деҳқон барака топди, қўли пул кўрди. Уни қандай сарфлаш, нималарга ишлатишни ҳам ўзи ҳал қиладиган бўлди. Республикамизда фермерлик ҳаракати бошланиши билан мен ҳам шу хўжалик ҳудудидан 68 гектар ер олдим. Ҳозир ана шу ернинг бир қисмида ғалла етиштирмоқдаман. 200 бошдан ортиқ мол ва қўйларим бор. Ўзимнинг «Алтай» русумли ҳайдов тракторим ва бошқа техникаларим билан ерларга ишлов бераман. Айни чоғда фарзандларим яқиндан ёрдам беришмоқда. Хуллас, истиқлол туфайли қўраларимиз молга, омборларимиз донга тўлди, десам ишонаверинг.

Ҳақиқатан ҳам хўжалик мустақиллик йилларида ривожланиб кетди. Бу ерда ҳозир 6 та замонавий мактаблар мавжуд бўлиб, болаларнинг билим олиши учун ҳамма шарт-шароитлар яратилган. Аҳоли талаби инобатга олиниб хўжаликда кундузги стационар поликлиникаси фаолият кўрсатмоқда. Бундан ташқари бу ерда ёшлар спорт клуби фаолият кўрсатмоқда. Ҳозир хўжалик ширкат хўжалигига ўтган бўлиб, иш оилавий пудрат асосида ташкил қилинган. Ер далолатнома асосида 10 йилгача деҳқонларга бириктириб берилди. Ер ҳақиқий эгасини топди. Натижада шу кунгача 1200 гектар ғалла майдонлари тўлалигича ўриб олинди. Давлатга 3350 тонна ўрнига 3510 тонна ғалла топшириб, режа 105 фоизга уддаланди. Бунда хўжаликнинг А.Раҳимбердиев бошқараётган Навоий бўлими ғаллакорлари ва бошқармаларнинг ҳиссалари катта бўлди.

Хўжаликда якка тартибда уй қураётган кишилар ҳам кўпайиб бормоқда. Яқин икки-уч йил ичида томорқа учун катта ер майдони ажратилганлиги ҳам фикримизнинг далилидир.

Ғулом ЮСУПОВ,
«Ишонч» мухбири.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА УЧРАШУВ

Шу кунларда Бангладеш Халқ Республикаси ташқи ишлар вазири Абдуссамад Озод расмий ташриф билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибди.

Бангладеш ташқи сиёсат маҳкамаси раҳбари Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ў.Султонов билан учрашди.

Мулоқот чоғида икки мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларнинг ҳозирги аҳволи ва истиқболи хусусида сўз борди. Томонлар ўзаро ришталарни янада мустаҳкамлаш, бу борада мавжуд имкониятларни кенгроқ ишга солиш, икки мамлакат ишбилармонларининг алоқаларини ривожлантириш лозимлигини қайд этди.

Бангладеш аграр давлат ҳисоблансада, тўқимачилик саноати ривожи бўйича дунёда етакчи ўринлардан бирида туради. Шу боис, бангладешлик ишбилармонларнинг Ўзбекистон пахтасига қизиқиши катта. 1994 йилда савдо-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги битим қабул қилинганидан кейин икки мамлакат ўртасида шериклик кучая бошлади.

Музокараларда Абдуссамад Озод Бангладеш ҳукумати мамлакатимизни Марказий Осиёдаги муҳим ва кучли ҳамкор, деб билишини таъкидлади. Шунингдек, расмий Дакка Ўзбекистон ҳукуматининг минтақавий хавфсизлик, халқаро терроричилик ва диний экстремизмга қарши кураш борасида саъй-ҳаракатлари ва ташаббусларини қўллаб-қувватлашини маълум қилди.

Бангладешлик меҳмон Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири А.Комилов билан ҳам учрашди.

(ЎзА).

ДЎСТЛИКНИНГ ХИРМОНИ

Жиззах вилоятининг Дўстлик тумани ғаллакорлари уйган хирмон 33 минг 700 тоннага етди. Бу давлатга ғалла сотиш шартнома режасида белгиланганидан 6 минг 300 тонна кўпдир.

Эришилган муваффақиятга «Манас», А.Қулбеков, Ҳ.Исроилов номидаги, «Оқолтин», «Дўстлик» ижара ширкатлар бирлашмаларининг ғаллакорлари салмоқли улуш қўшди.

Туман ғаллакорлари ўрим-йиғим суръатини сусайтирмасдан, ҳосилдан бўшаган майдонларни пешма-пеш шудгор қилишмоқда.

Андижон Балиқчилик очиқ ҳиссадорлик жамияти ўз фаолиятини йил сайин ривожлантириб бормоқда. Бу йил минг тонна балиқ етиштириш белгиланган. Айниқса Венгриядан келтирилган сазан балиғи мижозларга манзур бўлаётир. Айни кунларда ҳиссадорлик жамияти корхоналарида 300 тонна балиқни қайта ишлаш, 10 тонна дудланган балиқлик тайёрлаш юзасидан олинган мажбуриятни бажариш учун астойдил меҳнат қилинмоқда. Келгусида жамиятнинг ёрдамчи тармоқларини янада ривожлантириш, уларда 2000 тоннадан ортиқ балиқни қайта ишлаш режалаштирилган. Мустақилликнинг 9 йиллиги арафасида Россия билан ҳамкорликда балиқни қайта ишлаш корхонаси бунёд этиш бошлаб юборилди.

Суратларда: Ҳиссадорлик жамияти раисининг ўринбосари Қобилжон Комилов ишчи Дилмурод Юсупов билан. Балиқ овлаш пайти.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Эътироф

МЎЪЖИЗАКОР ЮРТ

Мустақил Ўзбекистонда бугунги кунда иқтисодий ислоҳотларни ҳаётга татбиқ этиш изчил давом этмоқда. Унинг асосий йўналишларидан бири эса — бу, албатта, қўшма корхоналарни барпо этишдир. «Ўзфудмаш» «Ўзбек-болгар» инжиниринг қўшма корхонаси ҳам турли-туман маҳсулотлари билан аҳоли эҳтиёжини қондиришга хизмат қилиб келмоқда. Қуйида ана шулар хусусида гап боради.

1996 йил 30 октябрда Ўзбекистон томонидан икки фуқаро — Ф.Раҳимов билан Ш.Йўлдошев ҳамда Болгария томонидан машҳур «Фудмаш» компанияси 1-сонли баённома билан «Фудмаш лизинг» Ўзбек-болгар қўшма корхонасини таъсис этдилар. Корхонанинг асосий вазифаси озиқ-овқат маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича жиҳоз ва асбоб-ускуналарни лизинг учун етказиб беришдан иборат. Бу жиҳозлар - сут, колбаса, макарон мини заводлари бўлиб, бемалол бир ёки бир неча кичик ишлаб чиқариш хонасида жойлашади. Худди шу заводлар кўмагида корхонамиз 1996 йил 27 ноябрда ишга тушганди.

Ихтисослашиш ҳақида тўхталсак, бизда у турли-туман кўринишларда мужассамлашган. Корхонамизда озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва уларни сифатли ўраш-жойлаш тизимлари мавжуд. Биз ҳар хил сут, гўшт-ёғ, ун, мева-сабзавот маҳсулотларини, гельлар, «Лорена» номи билан донг таратган кулчалару нонлар, пряниклар, печеньелар, пирожнийлар ва тортлар чиқарамиз. Бундан ташқари, Италиянинг «Techopat» фирмасининг кулчалар пиширадиган, хамир қорадиган, зувалайдиган, ёядиган, юмалоқлайдиган, турли-туман пишириқлар тайёрлайдиган мосламаларини харид қилганмиз ва уларни юртимиздаги кичик ва ўрта корхоналарга таклиф этмоқдамиз.

Шунингдек, Болгариянинг «Lorena Trading» компанияси билан ҳамкорликда «Lorena» қўшма корхонасини барпо этдик. Мазкур қўшма корхона 1999 йил 7 сентябрда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида рўйхатга олинган. Унда бизнинг инжиниринг қўшма корхонамизнинг 50 фоиз Низом сармояси мавжуддир. Янгийўл шаҳрида жойлашган корхонамиз «Lorena» порошокларининг 6 турини (игнабаргли, лимонли, олмали ва ҳоказо турларини) ишлаб чиқаради.

Шу билан бирга, биз АҚШ «Амир Компани ЛТД» компанияси билан ҳамкорликда иш олиб бораяпмиз. Улар бизнинг дистрибюторларимиз. Яъни улар маҳсулотларимизни сотиб беришга ёрдамлашадилар.

Бизнинг бошқарув ходимлари 6 кишидан иборат бўлиб, ишлаб чиқаришда эса 45 киши машғулдир.

Қўшма корхонамиз Янгийўл шаҳрида жойлашган. Биз бу ерда идиш-товоқ, чинни сопол буюмларни ювиш порошокларини ишлаб чиқарувчи технологик тизимларни ўрнатганмиз. Тизим эса хом ашёни майдаловчи тегирмон, узатувчи транспортёр, қоргич, ярим автоматик дозатор ва ўраш-жойлаш машинасидан иборат. Шунингдек, хонада соатига 600 дона порошок банкачаларини пуфлаб ясовчи автоматик мослама ҳам жойлашган. Асосий технологик тизим бир иш вақтида 500 грамм вазнли 5000 та банкача ишлаб чиқара олиш қувватига эга. Барча ускуналар Болгария фирмаларида тайёрланган. Хомашё ва материалларнинг 80 фоизи маҳаллий манбалардан олинган. Булар жумласига мармар уни, ош тузи, Қўнғирот сода заводи ишга тушганидан сўнг эса — кальцийланган сода ҳам киради. Шу билан бирга, «Ўзфудмаш» яна бир бинода кисел ва қуруқ шўрва зираворларини ишлаб чиқарувчи технологик тизимни ўрнатган. Бу ердаги асосий технологик тизим эса бир иш вақтида 100 грамм вазнли 5000 та ўрам чиқаради.

Ҳозирги вақтдаги иш фаолиятимизнинг асосий турлари — бу 75 фоиз мева кисели ва зираворларини ишлаб чиқариш ҳамда 25 фоиз озиқ-овқат саноати учун импорт асбоб-ускуналари билан савдо қилишда мужассамлашган.

Ҳар бир хизматчи ўз соҳасининг омилкор мутахассиси, ўзи ишлаётган дастгоҳда иш кўникмаларини ҳосил қилган бўлиши лозим. Албатта, бирорта чет тилини мукаммал билиши зарур. Масалан, биз ходимларимизни Болгария, Италияга малака ошириш учун ўқишга юборамиз. Корхонамизда ишлайдиган кўпчилик хизматчиларимиз 2-3 чет тилини биладилар.

Японияда оилавий руҳ деган тушунча мавжуд. Яъни, меҳнат жамоаси корхонада ўзини худди уйида, оиласидагидек ҳис қилиши лозим. Ходимлар бир-бирларига шунчалик боғланиб қолсинларки, ўзларини мана шу оилавий корхонанинг ажралмас ва зарурий аъзоси деб тушунсинлар. Ахир, ишлаб чиқаришда энг асосийси — хизматчиларнинг ўзаро муносабати, бир-бирларини тушуна олишлари эмасми?

Валерий ТАНСАН,
«Ўзфудмаш» бош директори.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2000 йил 18 июлдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*/

1 Австралия доллари	158,12
1 Австрия шиллинги	18,47
1 Англия фунт стерлинги	405,79
10 Бельгия франки	63,02
1 Голландия гульдени	115,36
10 Греция драхмаси	7,56
1 Дания кронаси	34,10
1 БАА дирхами	73,81
1 АҚШ доллари	271,07
1 Миср фунти	78,01
10 Испания песети	15,28
100 Италия лираси	13,13
1 Канада доллари	182,66
1 Хитой юани	32,74
10 Люксембург франки	63,02
1 Малайзия ринггити	71,34
1 Германия маркаси	129,98
1 Польша злотийси	62,72
1 СДР	357,84
1000 Туркия лираси	0,43
1 Финляндия маркаси	42,75
1 Франция франки	38,75
1 Швейцария франки	164,07
1 ЕВРО	254,21
10 Жанубий Корея вони	2,44
10 Япония иенаси	25,08
1 Россия рубли	9,73
1 Украина гривнаси	49,84

****/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.***

Касаба уюшма ҳаёти

РАҒБАТ – ЭНГ ЯХШИ МУКОФОТ

Узоқ йиллар «Ғаллаоролгаз» туман идорасида тракторчи бўлиб ишлаган Шоқосим Ҳайдаров ҳамда шу жамоада кўп йиллар пайвандчилик қилган Рустам Искандаровлар нафақага кузатиб қўйилди. Жамоа шартномасининг 5-бўлим, 3-бандига асосан уларнинг ҳар бирига 25 минг сўмдан пул берилди.

Жорий йилда вилоят газлаштириш бошқармаси тасаррувида бўлган «Зангори олов» болалар оромгоҳини таъмирлаш ишига маъмурият жамоа шартномасига мувофиқ 1 миллион 200 минг сўм маблағ ажратди.

Ишчи-хизматчиларимизни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялашга доимий эътибор қаратиб келяпмиз. Бунинг учун тегишли маблағ сметада белгиланган бўйича ўз вақтида ва мунтазам равишда маъмурият томонидан ажратиб берилмоқда. Бошқарма томонидан 829 хонадон газлаштирилди. Ишловчиларни бепул суткатиқ билан таъминлаш мақсадида йилнинг ўтган даври мобайнида 1 миллион 834 минг сўм сарфланди. Шунингдек, 350 жуфт махсус кийим, 250 та пахталик камзул, 138 жуфт этик бепул тарқатилди. Бунинг учун 1 миллион 740 минг сўм маблағ ажратилди.

Ўртача ойлик маош режадаги 8440 сўм ўрнига 11815 сўмни ташкил этди.

Жамоа шартномаси 7 бўлимдан иборат бўлиб, уларда бажарилиши зарур бўлган вазифалар аниқ-равшан белгиланган. Бандлар бажарилишининг таъминланишига масъул шахслар биркитилган.

Масалан, «Ишчи ва хизматчилар таътили ва уларни соғломлаштириш» бўлими 6 банддан иборат бўлиб, ходимларнинг имтиёзлари аниқ кўрсатилган. Унга кўра оилада фарзанднинг 1-синфга бориши муносабати билан унинг отасига 2 сентябр куни тўланадиган таътил берилади. Мабодо фарзанд туғилса унинг отаси 2 кун тўланадиган таътил олади.

Жорий йилда ишчи-хизматчиларимизнинг самарали ва бешикаст ишлашлари учун техника хавфсизлиги ва меҳнатни муҳофаза қилиш мақсадларига 7 миллион сўмлик маблағ сарфланади. Ходимларимизнинг ўртача ойлик маошини 15 минг 240 сўмга етказиш мўлжалланган.

Айни пайтда болаларни соғломлаштиришга алоҳида аҳамият бераяпмиз. Фориш тоғлари бағридаги «Зангори олов» болалар оромгоҳида 150 нафар ўғил-қизлар ҳордиқ чиқаришаяпти. Бу йилги мавсумда 360 боланинг дам олиши режалаштирилган. Бунинг учун ҳар бир болага маъмурият ҳисобидан 10.374 сўм маблағ ажратилган. Сарфхаражатларнинг бир қисми вилоят касаба уюшма тармоқ қўмитаси ижтимоий суғурта маблағидан, қолгани эса аъзолик бадаллари ҳисобидан қопланади.

С.БОБОЖОНОВ,
Жиззах вилоят газлаштириш бошқармаси касаба уюшма қўмитаси раиси.

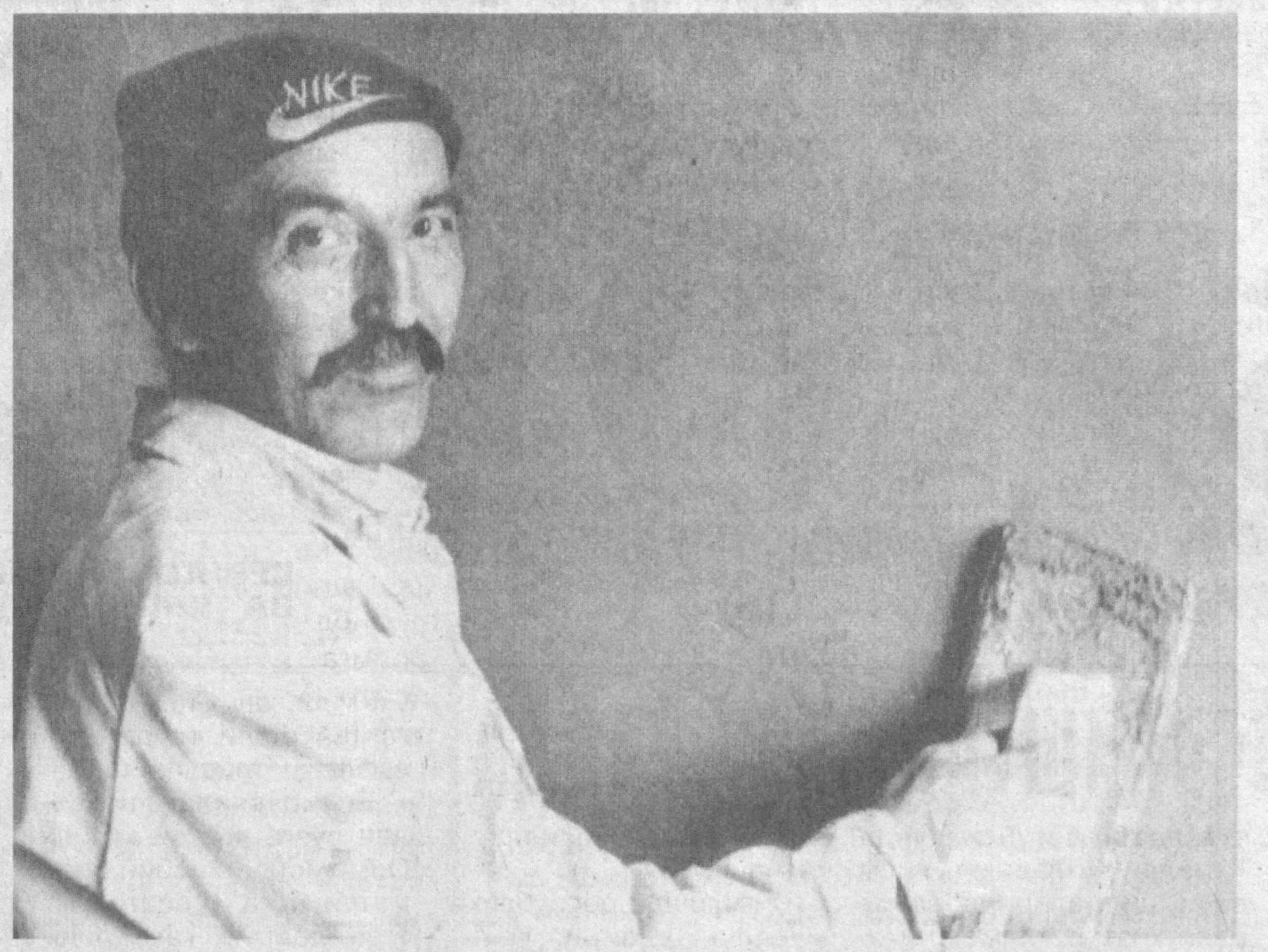

Меҳнат инсонни улуғлайди деб бежиз айтишмайди. Буни Қуйи Чирчиқлик бинокор Убайдулла Эргашев мисолида ҳам кўриш мумкин. У пардозлаш ишларини сифатли бажаришда ҳамкасбларига намуна. Мустақиллигимиз тўйига совға сифатида бунёд этилаётган иншоотларда меҳнат қилаётганимдан бахтиёрман, дейди тажрибали қурувчи. Сўнгги ойларда туманда ажойиб кўприк, янги ўқув бинолари, спорт комплекси бунёд этилди. Бунда Убайдулла каби меҳнат зарбдорларининг муносиб ҳиссаси бор.

Д.АҲМАД олган сурат.

9
ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЎЗ ИСТИҚЛОЛ ВА ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ БОР

Ўзбекистон мустақиллигининг 9 йиллиги тобора яқинлашаётган шу унутилмас кунларда шаҳару қишлоқларимиз кўркига кўрк қўшиб қад ростлаётган замонавий, ўзига хос услубда қурилган биноларни кўриб дил қувнайди.

И.ҲАСАНОВ олган сурат.

БУНЁДКОРЛАР АҲДИ

Жиззах вилояти ҳокимлигида Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 9 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш масаласига бағишланган йиғилиш бўлди.

Байрам арафасида вилоятда 3 минг 825 ўринли 5 та коллеж, 1 та академик лицей, 700 ўринли ётоқхона, 50 мижозга хизмат кўрсатадиган қишлоқ врачлик пунктлари, 6 та маиший хизмат кўрсатиш, 120 ўринли умумий овқатланиш, 180 квадрат метр савдо шохобчалари ишга туширилади. Хонадонларни газлаштириш ва ичимлик сув билан таъминлаш янада яхшиланади. Бу иншоотлар халқимизга муносиб байрам туҳфаси бўлиши учун барча чоралар кўрилиши зарурлиги йиғилишда алоҳида қайд этилди. Байрамга бағишлаб ўтказилаётган тадбирлакка қуруқ расмиятчиликка йўл қўймаслик уқтириб ўтилди.

Яхши ишлаб, яхши яшаётганлар

ФАРОВОНЛИК – ЎЗ ҚЎЛИМИЗДА

Ватаннинг бир сиқим тупроғини айланиб-ўргилиб кўзга суртамиз. У дардимизга малҳам, юрагимизга мадор бўлади. Ўзини шу Ватан фарзанди, деб билган ҳар бир инсон киндик қони тўкилган заминни кўз қорачиғидек авайлаб асрайди. Унга талпиниб яшайди. Бу туйғу, балки она сути билан киргандир. Балки томиримизда гупурган қонда ниш ургандир.

Кексаликни донолikка йўйишади. Балки бу ҳақиқатдир. Аммо бир нарсага иқрорман. Узоқ йиллар мавҳум ғоя, етиб бўлмайдиган, таг замини пуч орзуларга алданиб, яшаб келдик. Бундан 9 йил илгари Президентимиз мамлакатимиз тарихидаги энг улуғ неъмат — мустақиллигимизни эълон қилди. Асрлар мобайнида кутганимиз орзу ушалди. Уни мустаҳкамлаш, ривожлантириш, авайлаб-асраш кекса-ю, ёшнинг, барчамизнинг муқаддас бурчимиз эканлигини англаб етдик.

Деҳқон оиласида дунёга келдим. Суягимиз меҳнатда қотди. Бир умр далада ғўза, ғалла етиштирдик. Мироблик, бригадага саркорлик, бўлимга бошқарувчилик қилдим. Умримнинг энг тотли лаҳзалари Мирзачўл билан боғлиқдир. Нафақага чиқиб фарзанду-набиралар қуршовида фароғатда яшашни дилга тугиб қўйгандим. Аммо уйда ўтиролмадим. Кексаликни бўйнига олгим келмади. Мени сафда қолишга ундаган мамлакатимизда амалга оширилаётган улкан ўзгаришлар бўлди. Айниқса тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, деҳқон ўз ери, ўз мулкига эга бўлишини унинг заҳматини чеккан кишигина билади. Шу боис ҳам ҳеч иккиланмасдан туманидаги энг ночор хўжаликдан ер олиб, ўз фермер хўжалигимизни очишга қарор қилдик. Мана олти йилдирки Мирзаобод туманидаги «Ишонч» газетаси номли фермер хўжалиги раҳбариман. Ғалла, пахта сотиш давлат буюртмаларини ошириб уддалаб келяпмиз. Хўжалигимиз ихтиёрида битта ҳайдов, битта чопиқ трактори бор. Даладаги барча юмушлар фарзандларим гарданида. Шўрхок майдонларда 25 центнердан ғалла, 30 центнердан ошириб пахта ҳосили олишга эришиб келяпмиз.

Оиламиз билан бундан ҳам юқорироқ натижаларга эришиш устида тинмай бош қотирамиз. Чунки ердан қанча кўп самара олсак турмушимиз фаровонлиги ҳам шунча яхшиланаверади. Даромадга қараб буромад деганларидек, турмушимиз фаровонлашуви ҳам ўз қўлимизда.

Ҳали олдимизга қўйган режаларимиз кўп. Деҳқонга берилган имкониятдан янада кўпроқ, самаралироқ фойдаланишимиз лозим, деб ўйлайман. Юрт истиқлоли туфайли ўз мулкимизга эга бўлдик. Уни кўпчилик манфаати йўлида хизмат қилишга йўналтиришни асосий мақсад қилиб олганмиз.

Рустам БОБОМУРОДОВ, фермер.

МАҲАЛЛАЛАР БАЙРАМГА ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Республика «Маҳалла» жамғармасида «Истиқлол - буюк неъмат» мавзуида анжуман ўтказилди. Ушбу тадбир мамлакатимиз мустақиллигининг тўққиз йиллик байрамини нишонлашга маҳаллаларда тайёргарлик кўриш масалаларига бағишланди. Унда Тошкент шаҳри ва пойтахт вилояти туманлари маҳаллаларида оқсоқоллари, хотин-қизлар қўмиталари раисалари иштирок этди.

Бугунги кунда мамлакатимизда ўз-ўзини бошқарув органлари ишини яна такомиллаштириш, уларга кўпроқ ҳуқуқ ва эркинликлар беришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Чунки фуқаролик жамиятини барпо этишда маҳаллаларнинг ўрни беқиёсдир. Маҳалла тинч ва осойишта бўлса, юртимиз янада равнақ топаверади. Анжуманда мустақилликнинг тарихий аҳамияти беқиёслиги, уни асраб-авайлаш ҳар бир фуқаронинг муқаддас бурчи эканлиги таъкидланди. Кишилар онгига мустақиллик руҳини сингдириш фақат истиқлол байрами арафасида эмас, балки доимий равишда амалга оширилиши лозимлиги қайд этилди.

ИСТИҚЛОЛ БАХТ-ИҚБОЛ БЕРДИ

Сирдарё вилояти меҳнат аҳли ҳам республика мустақиллигининг 9 йиллик байрамини муносиб нишонлашга пухта ҳозирлик кўрмоқда. Мухбиримиз бир гуруҳ турли соҳа кишиларига «Мустақиллик ҳаётингиз, фаолиятингизда қандай ўзгаришлар рўй беришига имкон яратди», деган савол билан мурожаат этди.

Абдували ҒОЙИБНАЗАРОВ, тадбиркор:

— Асли касбим ҳайдовчи. Кўп йиллар турли русумдаги автомобилларни бошқарганман. Истиқлолимиз шарофати туфайли ўзимда тадбиркорликка мойиллик борлигини англаб етдим. Ишбилармонликка кенг йўл очилгач, ўзимни бу соҳада синаб кўришга аҳд қилдим. Дастлаб ун тегирмонини ишга туширдим. Самараси ёмон бўлмагач, шолини оқлаб сифатли гуруч чиқарадиган тегирмонга қўл урдик.

Оилада олти ўғилмиз. Укаларимга бош бўлиб, ҳамқишлоқларим ҳожатини чиқаришга бел боғладик. Ҳаракатларимиз зое кетмаётганлигига иқрор бўлгач, тадбиркорликни ривожлантириш лозимлигини тушундик. Хоразм сафарида бўлиб, у ерда ёғочга ишлов беришни, турли хил ёғоч буюмлари ясашни ўргандик. Уларни Мирзачўлга таклиф этиб шогирдлар тайёрлашга кўндирдим. Кейинчалик хонтахта, шкаф ва бошқа уй жиҳозлари тайёрлашни йўлга қўйдик.

Хуллас, ишларимиз юришиб кетди. Ўн нафар ҳамқишлоқларимни иш билан таъминладим. Бунинг барчаси мустақиллик берган имкониятлар эканлигини унутиб бўладими.

Гулчеҳра ЭРГАШЕВА, талаба:

— Мамлакатимиз мустақиллигининг илк кунлариданоқ Президентимиз ёш авлод тарбиясига катта эътибор бериб келяпти. Айниқса, олий билимгоҳларга кириш имтиҳонларининг тест синовлари асосида амалга оширилиши билимли, иқтидорли ёшларга қўл келяпти. Шахсан ўзим ана шу адолатли синовдан ўтиб талаба бўлдим. 2000 йилнинг «Соғлом авлод йили» деб эълон қилиниши ва давлат дастурининг қабул қилиниши ёшларимиз эртанги кунидан, порлоқ келажагидан далолатдир.

Биз ёшлардан фақат бир нарса талаб этилади. Яхши ўқиш, Ватанимизга муносиб ўғил-қизлар бўлиб етишиш. Халқимизнинг бу ишончини оқлашимизга ишончим комил.

Бердибек ҚАРШИЕВ, «Тошкент» фуқаролар йиғини раиси:

— Қишлоқларимизнинг ободончилигини кўриб бехитиёр Юртбошимизнинг «Обод уйда пок инсонлар яшайди» деган сўзларини бот-бот эслаб тураман. Ҳудудимизда 8 минг нафардан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. Кам таъминланган оилалар қўлидан ҳар бир оғир қўлиб туриш одат тусига кирган. Ҳукуматимиз томонидан жамоат ташкилоти — маҳаллага эътиборнинг кучайтирилиши халқимиз дилидаги гап бўлди. Ахир Ватан ҳар бир хонадон қолаверса, маҳалла ҳудудидан бошланади-да. Аҳолини ижтимоий муҳофазалашда, кам таъминланган оилалар, ногирон ва қариялар моддий мадад кўрсатишда маҳаллага ишонч билдирилганлиги айни муддаодир. Чунки давлатимизнинг беминнат ёрдамлари маҳалла қўмиталари орқали ўз эгалари қўлига етиб бормоқда. Бу енгиллик ва ҳудудимиз ободончилиги, фаровонлигига оид кўплаб ўзгаришлар ҳам мустақиллик туфайлидир.

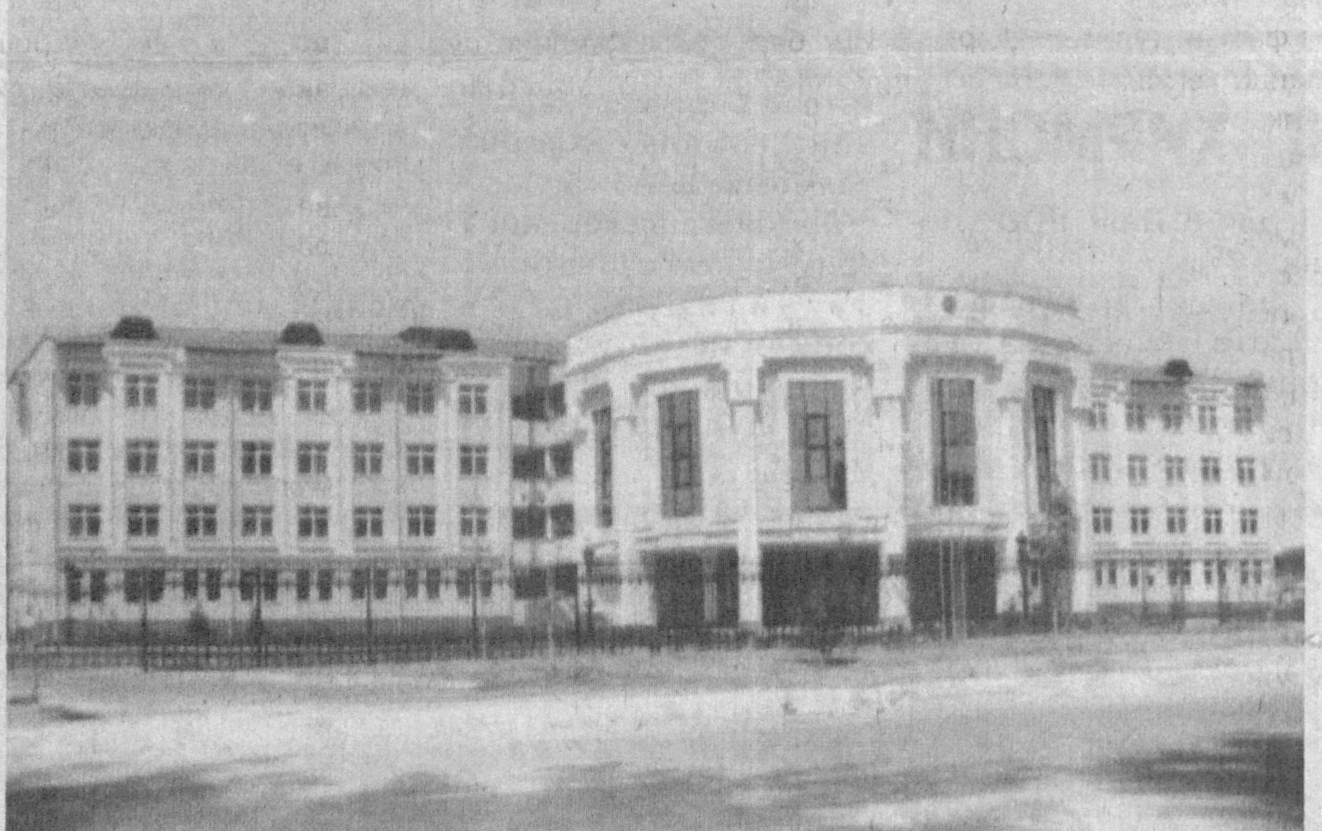

АВТОКОРХОНАДА ЭҲТИЁТ ҚИСМ ЧИҚАДИ

Навоий кон металлургия комбинатининг 3-автокорхонаси вилоятдаги энг йирик корхоналардан бўлиб, 1000 дан ортиқ автомашина ва бошқа техникага хизмат кўрсатади.

Жорий йилда 335 та автомашина суюлтирилган газ билан, 50 та автомашина дизель двигители билан ишлашга ўтказилди. Шунинг ўзидан олти ойда 10 миллион сўм маблағ тежалди. Россия, Украина ва Белоруссиядан олиб келинаётган эҳтиёт қисмлар ҳам ярмига қисқарди. Чунки автокорхонанинг ўзида 100 хилдан зиёд эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилмоқда.

Қилмиш — қидирмиш

ДОРИФУРУШЛАР

Касалнинг келиши осону кетиши қийин. Шифокорларнинг малака-иқтидорлари туфайли шикаста тан малҳам топади. Агар бемор истеъмол қилаётган дори—дармон сифатсиз ёки муддати ўтиб кетган бўлса, касаллик тузалиш ўрнига фожеали ҳолларга олиб келиши мумкин. Афсуски, ҳаётимизда шундай ҳодисалар ҳам учраб туради. Фақат нафс бандасига айланган баъзи иймонсизларгина дори-дармонлар савдоси билан ноқонуний шуғулланишади. Вазирлар Маҳкамасининг «Республика аҳолисини ва даволаш муассасаларини дори-дармон ҳамда тиббий воситалар билан таъминлаш ва уларни тақсимлашни яхшилашга доир кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори юзасидан Жиззах шаҳар прокуратураси ва шаҳар Давлат солиқ назорати ходимлари биргаликда бозорларда ноқонуний дори-дармон сотиш бўйича таҳлилий текширув ўтказди. Бундай юмуш билан ноқонуний шуғулланаётган кўплаб фуқаролар аниқланиб, уларга нисбатан маъмурий чоралар кўрилди.

Масалан, шаҳардаги «Кўк бозор» ҳиссадорлик жамиятида ўтказилган текширишда фуқаро М.Бойматова ҳеч қандай ҳужжатсиз, белгиланмаган жойда дори-дармон сотаётганида ушланиб, унда 119 та ампула ва 32 турдаги дори-дармонлар далилий ашё сифатида олиб қўйилди.

Мўмай даромад топиш илинжида А.Умрзоқов ҳеч қандай ҳужжатсиз 282 дона конвалюта ҳамда 43 турдаги дори-дармонларни сотаётганида тумшуғидан илинди.

Дори сотишга «ишқи тушган» Ф.Жўрабоева ҳам қаллобликда ҳамтовоқларидан ошиб тушди. Ҳеч қандай ҳужжатсиз, сифати ва муддати ҳақида тушунчага эга бўлмаса-да, 19 турдаги дориларни сотаётганида текширувчилар томонидан қўлга туширилди.

Ўрганган кўнгил, ўртанса қўймас, деб бежиз айтилмаган. Ҳам бўйидан, ҳам эгнидан уришни одат қилган сотувчилар, афсуски, ҳали ҳам топилиб турипди. Шу куни шаҳардаги «Маданият» маҳалласида жойлашган «Шерзод» хусусий дорихонаси кўздан кечирилганида сотувчи Н.Шавкатова харидор ҳақидан уриб қолаётгани фош этилди.

Харидор Н.Хидирова 4110 сўмлик дорилар олади. Аслида уларнинг нархи 2020 сўм бўлиб, сотувчи Н.Шавкатова харидор ҳақига «бор-йўғи» 2090 сўм хиёнат қилади.

Қонунбузарликка йўл қўйган фуқароларга нисбатан тегишли маъмурий чоралар кўрилди. Лекин бир нарса ўйлатиб қўяди, кишини. Хўш, дорифурушлар бу махсулотларни қаердан келтиришаяпти. Улар арзиманган пул учун нахотки виждонларини ҳам сотишга тайёр бўлсалар? Вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси ва унинг жойлардаги бўлимлари нега сукут сақлаб турибди? Улар бундай салбий ҳолатларни қатъий назорат остига олмас эканлар, дорифурушлик иллати давом этмаслигига ҳеч ким кафиллик беролмайди.

Раззоқ БОТИР.

«АЁЛЛАР ҲАЁТИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИБ»

Бу йилги Бутунжаҳон аҳолишунослик куни ана шундай шиор остида ўтмоқда. Ушбу санага бағишлаб «Атроф-муҳит ва аҳолишунослик: глобал ва минтақавий муаммолар» мавзуида БМТ Аҳолишунослик бўйича жамғармаси (ЮНФПА)нинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси ва «Экосан» Халқаро жамғармаси ҳамкорлигида халқаро семинар ўтказилди.

— Аёллар соғлиғини муҳофаза қилиш жамғармамиз фаолиятининг устувор йўналишларидан ҳисобланади, - деди «Экосан» Халқаро жамғармаси президенти Юсуфжон Шодиметов. — Бу муаммо демография ва атроф-муҳит масалалари билан чамбарчас боғлиқ. Мамлакатимизда 20 фоиз аёллар қийин антисанитария шароитларида ҳаёт кечирадилар. Заҳарли чиқиндилар чиқарувчи завод ва фабрикалардаги ишчиларнинг асосий қисмини ҳам аёллар ташкил этади. Шубҳасиз, юртимизда «Соғлом авлод йили»нинг эълон қилиниши аёллар соғлиғига эътибор янада кучайтирилганидан далолат беради. Аммо шунга қарамасдан, айниқса, экология муаммолари аёлларимизга ўз таъсирини ўтказмай қолаётир.

Ю.Шодиметовнинг айтишича, жамғарма томонидан ишлаб чиқарилган «Аёл ва экология» дастури аёлларимизнинг репродуктив саломатлигини яхшилашга бағишланган бўлиб, барча турдаги ахборот ва маслаҳат хизматларини ўз ичига олади. Ушбу дастур доирасида жамғарма ходимлари жойлардаги ташкилотлар билан ҳамкорликда юртимизнинг туман ва қишлоқларида аёллар билан 60 дан зиёд учрашувлар ўтказди. Унда турмуш-тарзи, тиббий хизмат маданиятини ривожлантириш муаммолари бўйича аёлларимиз ўзларининг қизиқарли таклифларини билдирдилар. Бугунги ўтказилаётган анжуман ҳам ушбу муаммо жамоатчилик эътиборини кучайтириш, инсон генофондини сақлаш ҳамда аҳолининг ўсиш даражасини мувозанатлаш йўлидаги яна бир қадам бўлди.

Аҳолининг ўсиш ҳамда инсонларнинг атроф-муҳитга кўрсатилаётган зарарли таъсири масалаларига тўхталадиган бўлсак, ушбу омиллар ҳозирнинг ўзидаёқ ташвиш туғдираётган баъзи ўсимлик ва ҳайвонот дунёсининг йўқолишига жиддий сабаб бўлаётир. Бу эса табиат мувозанатининг бузилишига олиб келиши муқаррар. Ушбу глобал муаммоларнинг ечими, албатта, аёллар соғлиғини муҳофаза этиш масалалари билан узвий боғлиқ, деди жамғарма раиси.

МЕҲНАТ НИЗОЛАРИ

ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНА

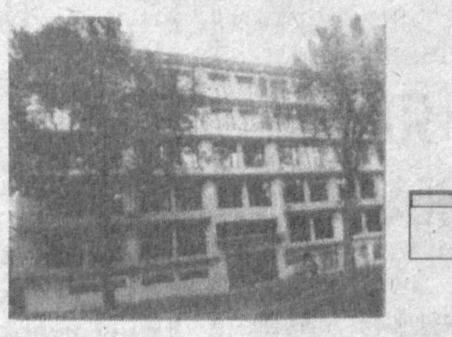

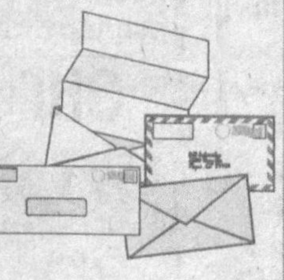

(Давоми. Боши ўтган сонларда)

269-модда. Бевосита туман (шаҳар) судларида кўрилиши лозим бўлган меҳнат низолари

Меҳнат низолари қуйидаги ҳолларда бевосита туман (шаҳар судларида кўриб чиқилади:

1) агар ходимнинг иш жойида меҳнат низолари комиссияси тузилмаган бўлса;

2) улар меҳнат шартномасини бекор қилиш асосларидан қатъи назар, ишга тиклаш тўғрисида, меҳнат шартномасини бекор қилиш вақти ва асослари таърифини ўзгартириш тўғрисида, мажбурий прогул ёки кам ҳақ тўланадиган ишни бажарган вақт учун ҳақ тўлашга доир бўлса;

3) улар ходим томонидан иш берувчига етказилган зарарнинг тўланиши ҳақида бўлса;

4) улар меҳнат вазифаларини бажараётганда ходимнинг соғлиғига шикаст етказилгани оқибатидаги зарарни (шу жумладан маънавий зарарни) ёки унинг мол-мулкига етказилган зарани иш берувчи томонидан тўланиши ҳақида бўлса;

5) улар ушбу Кодекс 78-моддасининг иккинчи қисмида назарда тутилган ҳолларда ишга қабул қилиш рад этилганлиги ҳақида бўлса;

6) улар иш берувчи ва касаба уюшмаси қўмитаси ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органи билан олдиндан келишиб ҳал этилган масалалар юзасидан келиб чиққан бўлса.

Ушбу модданинг биринчи қисмида саналб ўтилган меҳнат низоларидан бошқа низолар ҳам ходимнинг хоҳишига кўра бевосита туман (шаҳар) судларида кўрилади.

Мансабдор шахслар томонидан иш берувчига етказилган моддий зарарни тўлаш тўғрисидаги меҳнат низолари, агар мансабдор шахслар етказган зарар хўжалик низосини кўриб чиқиш пайтида аниқланган бўлса, хўжалик суди томонидан ҳам кўриб чиқилади (Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 1 май Қонуни билан киритилган — Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1998 йил, 5-6-сон, 102-модда).

Меҳнат низоси меҳнат низолари комиссиясида кўрилмаган деган важ билан ходимнинг аризасини кўриб чиқишни рад этишга йўл қўйилмайди.

270-модда. Меҳнат низосини ҳал қилишни сўраб мурожаат этиш муддатлари

Судга ёки меҳнат низолари комиссиясига мурожаат этиш учун қуйидаги муддатлар белгиланади:

ишга тиклаш низолари бўйича — ходимга у билан меҳнат шартномаси бекор қилинганлиги ҳақидаги буйруқнинг нусхаси берилган кундан бошлаб бир ой;

ходим томонидан иш берувчига етказилган моддий зарарни тўлаш ҳақидаги низолар бўйича — зарар етказилганлиги иш берувчига маълум бўлган кундан бошлаб бир йил;

бошқа менат низолари бўйича — ходим ўз ҳуқуқи бузилганлигини билган ёки билиши лозим бўлган кундан бошлаб уч ой.

Ушбу моддада белгиланган муддатлар узрли сабабларга кўра ўтказиб юборилган тақдирда, бу муддатлар суд ёки меҳнат низолари комиссияси томонидан қайта тикланиши мумкин.

Ходимнинг соғлиғига етказилган зарарни қоплашга доир низолар бўйича судга мурожаат қилиш учун муддат белгиланмайди.

271-модда. Меҳнат шартномасини бекор қилиш тўғрисидаги ва ходимни бошқа ишга ўтказиш ҳақидаги низолар юзасидан қарор қабул қилиш

Меҳнат шартномаси қонуний асоссиз ёки белгиланган тартиб бузилган ҳолда бекор қилинган ёхуд ходим ғайриқонуний равишда бошқа ишга ўтказилган тақдирда, у меҳнат низосини кўриб чиқаётган орган томонидан аввалги ишига тикланиши керак.

Меҳнат шартномаси иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилинганлигининг қонунийлиги ёки қонуний эмаслиги ҳақидаги масала ҳал қилинаётганда, суд ходим билан меҳнатга оид муносабатлар бекор қилинганлигининг асослигига баҳо бериб ўтади.

Ғайриқонуний равишда судланганлиги муносабати билан меҳнат шартномаси бекор қилинган ёки ғайриқонуний равишда жиноий жавобгарликка тортилиши муносабати билан ишдан (лавозимдан) четлатилган ходимга аввалги иши (лавозими) берилиши лозим, бунинг имконияти бўлмаганда эса (корхона тугатилганлиги, штатлар қисқарганлиги) ёки ишга (лавозимга) тиклаш учун монелик қилувчи қонунда назарда тутилган бошқа асослар мавжуд бўлган тақдирда, унга аввалги ишига (лавозимига) тенг бошқа иш (лавозим) берилиши керак.

272-модда. Меҳнат шартномасини бекор қилиш сабабининг таърифини ўзгартириш

Меҳнат шартномасини бекор қилиш сабабининг таърифи нотўғри ёки амалдаги қонун ҳужжатларига номувофиқ деб топилган тақдирда, суд уни ўзгартиради ва ҳал қилув қарорида қонуннинг тегишли моддаси (банди) кўрсатилган ҳолда меҳнат шартномаси бекор қилиш сабабини амалдаги қонун ҳужжатларига аниқ мувофиқ қилиб кўрсатади. Суд айни вақтда қонун ҳужжатларида назарда тутилган кафолатлар берилиши тўғрисидаги ва ходимга тўланиши лозим бўлган ишдан бўшатиш нафақасининг миқдори ҳақидаги масалани ҳал қилади.

Ходимнинг илтимосига кўра суд меҳнат шартномасини бекор қилиш асосининг таърифини унинг ўз хоҳишига биноан ёки тарафларнинг келишуви бўйича деб ўзгартирилганлиги тўғрисида ҳал қилув қарори чиқариш билан чекланиши мумкин.

Башарти ходим меҳнат шартномасини бекор қилишнинг таърифи ўзининг шаъни ва қадр-қимматини камситган деб ҳисобласа, у ҳолда туман (шаҳар) суди низони кўриш билан бир вақтда, ходимнинг талабига кўра, унга етказилган маънавий зарарни тўлаш масаласини ҳам ҳал этади.

273-модда. Меҳнатга доир ишлар бўйича қарорларни дарҳол ижро этиш

Ходим билан тузилган меҳнат шартномаси ғайриқонуний равишда бекор қилинганда уни ишга тиклаш, шунингдек меҳнат шартномасини бекор қилиш асослари таърифини ўзгартириш тўғрисида суд чиқарган ҳал қилув қарори ёки ғайриқонуний равишда бошқа ишга ўтказилган ходимни аввалги ишига тиклаш ҳақида меҳнат низоларини кўрувчи орган чиқарган қарор дарҳол ижро этилиши лозим. Иш берувчи томонидан бундай қарорнинг ижроси кечиктирилган тақдирда, қарорни қабул қилган меҳнат низоларини кўрувчи орган ижро кечиктирилган барча вақт учун ходимга ўртача иш ҳақи тўлаш ёки иш ҳақидаги фарқни тўлиқ миқдорда тўлаш ҳақида тегишинча ажрим ёки қарор чиқаради.Агар ғайриқонуний равишда бошқа ишга ўтказилган ходим меҳнатнизолари комиссияси томонидан берилган гувоҳнома асосида комиссия қарорини мажбурий равишда ижро эттиришни сўраб судга мурожаат қилган бўлса, суд меҳнат низолари комиссияси қарорининг ижроси кечиктирилганлиги туфайли юзага келган мажбурий прогул вақти учун ходимга иш ҳақи тўлаш тўғрисида ажрим чиқаради.

Меҳнат низоларини кўрувчи органнинг ходимга уч ойдан кўп бўлмаган муддат учун иш ҳақини тўлаш тўғрисидаги қарори ҳам дарҳол ижро этилиши лозим.

274-модда. Меҳнат шартномасини ғайриқонуний равишда бекор қилишда ёки ходимни ғайриқонуний равишда бошқа ишга ўтказишда айбдор бўлган мансабдор шахс зиммасига моддий жавобгарлик юклаш

Суд ходим билан тузилган меҳнат шартномасини ғайриқонуний равишда бекор қилишда ёки ходимни ғайриқонуний равишда бошқа ишга ўтказишда айбдор бўлган мансабдор шахс зиммасига ана шу ходимга иш ҳақи тўланиши муносабати билан иш берувчига етказилган зарар ўрнини қоплаш мажбуриятини юклайди. Бундай мажбурият, башарти меҳнат шартномасини бекор қилиш ёки бошқа ишга ўтказиш қонунни очиқ-ойдин бузган ҳолда амалга оширилган ёки мансабдор шахс суднинг ходимни ишга тиклаш тўғрисидаги қарори ижросини кечиктирган бўлса, юклатилади.

Етказилган зарар ўрнини қоплаш учун тўланадиган ҳақ миқдори мансабдор шахснинг уч ойлик маошидан ортиб кетмаслиги лозим.

275-модда. Ходимнинг пул ундиришга доир талабларини қондириш

Иш берувчи ходимнинг пул ундиришга доир талабларини ҳеч қандай муҳлат билан чекламай, ҳамма вақт учун қондиришга ҳақлидир.

Иш ҳақини ундириш тўғрисида низо келиб чиққан тақдирда, меҳнат низоларини кўрувчи орган ходимнинг пул ундиришга доир қуйидаги талабларини тўлиқ қондиради:

меҳнат шартномаси бекор қилинганда ходимга меҳнат дафтарчасини ўз вақтида бермаганлик оқибатида келиб чиққан мажбурий прогул вақти учун ҳақ тўлаш тўғрисидаги;

меҳнат низоларини кўрувчи органнинг ходимни аввалги ишига тиклаш тўғрисидаги қарорини иш берувчи ижро этмаганлиги оқибатида келиб чиққан мажбурий прогул вақти учун ҳақ тўлаш тўғрисидаги.

фойдаланилмаган таътил учун ходимга тегишли бўлган компенсацияни тўлаш тўғрисидаги.

Меҳнат шартномаси ғайриқонуний равишда бекор қилинганлиги, бошқа ишга ғайриқонуний равишда ўтказилганлиги ёки ишдан ғайриқонуний равишда четлатилганлиги оқибатида келиб чиққан мажбурий прогул вақти учун ходимга ҳақ тўлаш тўғрисидаги меҳнат низоларини кўриб чиқиш чоғида меҳнат низоларини кўрувчи орган томонидан ходимнинг пул ундиришга доир талаблари бир йилдан ортиқ бўлмаган муддат учун қондирилади.

Ходимнинг пул ундиришга доир бошқа талаблари уч йилдан ортиқ бўлмаган муддат учун қондирилади.

276-модда. Айрим тоифадаги давлат хизматчиларига тааллуқли меҳнат низоларини кўриб чиқиш хусусиятлари

Айрим тоифадаги давлат хизматчиларининг меҳнат шартномасини бекор қилиш, бошқа ишга ўтказиш, асоссиз равишда бошқа ишга ўтказиш ёки меҳнатга оид муносабатларни бекор қилиш билан боғлиқ ҳолда етказилган зарарни ундириш ва интизомий жазо бериш масалаларига тааллуқли меҳнат низолари қонунда белгиланган тартибда кўриб чиқилади.

277-модда. Ходимларни суд харажатларидан озод қилиш

Ходимлар меҳнатга доир ҳуқуқий муносабатлардан келиб чиқадиган талаблар бўйича судга мурожаат қилганларида суд харажатларини тўлашдан озод этиладилар.

278-модда. Меҳнат низоларини кўрувчи органларнинг қарорига биноан тўланган суммаларни қайта ундириб олишдаги чекловлар

Меҳнат низолари юзасидан меҳнат низолари комиссияси чиқарган қарор, шунингдек суд чиқарган қарор асосида тўланган суммаларни, башарти қарор ходимнинг берган ёлғон маълумотларига ёки тақдим этган сохта ҳужжатларига асосан қабул қилинган бўлиб, пировардида у назорат тартибида бекор қилинган ҳоллардагина, ходимдан қайта ундиришга йўл қўйилади.

279-модда. Ортиқча тўланган иш ҳақини қайта ундириб олиш шартлари

Иш берувчи томонидан ихтиёрий равишда тўланган, шу жумладан қонунни нотўғри қўлланиш оқибатида тўланган ортиқча иш ҳақи қайта ундириб олиниши мумкин эмас, ҳисоб-китобда йўл қўйилган хато оқибатидаги ортиқча тўловлар бундан мустасно.

Ходимга у берган ёлғон маълумотлари ёки тақдим этган сохта ҳужжатлари оқибатида тўланган суммалар ундан суднинг қарори ёки ҳукми асосида ундириб олинади.

280-модда. Янги меҳнат шартларини белгилаш ёки мавжуд шартларни ўзгартиришга доир низоларни кўриб чиқиш

Ходимга янги меҳнат шартларини белгилаш ёки мавжуд шартларни ўзгартиришга доир меҳнат низолари иш берувчи ва тегишли касаба уюшмаси органи ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органи томонидан ҳал қилинади.

Меҳнат тўғрисидаги қонунларнинг ва бошқа норматив ҳужжатларнинг қоидаларини, шунингдек янги меҳнат шартларини белгилаш ёки мавжуд шартларни ўзгартириш тўғрисидаги меҳнат шартномаси мажбуриятларини қўлланиш масалаларига доир меҳнат низолари ходимнинг танлашига мувофиқ меҳнат низолари комиссиясида ёки судда кўрилади.

«Ишонч»га жавоб берадилар

ЎРИНЛИ ТАКЛИФ

Газетанинг шу йил 25 апрел сонида босилган «Ўғит дўкони очилса» сарлавҳали мақола туман ҳокимлигида дахлдор ташкилотлар раҳбарлари иштирокида атрофлича ўрганилиб, муҳокама қилинди.

Дарҳақиқат, мақола муаллифи ўртага ташлаган таклиф-мулоҳазалар эътиборга моликдир. Шунга ўхшаш талаб-истаклар айрим фуқаролар томонидан илгари ҳам билдирилганлиги инобатга олиниб, туман ҳокимининг 126-фармойишига кўра ҳудуддаги «Ўзбекистон» матлубот ҳиссадорлик жамияти ҳамда «Супермаркет» савдо шоҳобчалари орқали аҳолига минерал ўғитлар сотувчи дўконлар ташкил этилиб, уларнинг фаолиятлари назорат қилиб борилмоқда.

Газетада кўтарилган мазкур таклиф-мулоҳазаларнинг ҳаётга татбиқ этилиши туман қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этишига шубҳа йўқ.

Б.ТЎРАҚУЛОВ,
Бувайда тумани ҳокими,
Олий Мажлис депутати.

ТАДБИРКОР ҚОНУН ҲИМОЯСИДА

УНИНГ ЙЎЛИГА ҲЕЧ КИМ ҒОВ БЎЛМАСЛИГИ КЕРАК

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ҳамда 2000 йилда иқтисодиётни эркинлаштириш ва ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг устувор йўналишларига бағишланган йиғилишида Йўлбошчимиз Ислом Каримов тадбиркорлар ҳуқуқини ҳимоя қилиш, уларга кенг имконият ва эркинликлар яратиш лозимлигига алоҳида тўхталганди. Айни пайтда тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш борасида жойларда амалий ишга киришилганлиги, улар фаолиятининг янада такомиллашувига имкон бераётган бўлса-да, бироқ маъмурий буйруқбозлик, ҳуда-беҳуда улар ишига аралашувлар баъзи жойларда ҳамон учраб турибди.

Ҳўш, бу борада Тошкент вилоятида қандай муаммолар бор? Ишбилармонлар йўлига кимлар ғов бўлмоқда? Мухбиримиз вилоят Адлия бошқармаси бошлиғи, 1-даражали адлия маслаҳатчиси Эргаш Холматов билан ана шу хусусда суҳбатлашди.

— Иқтисодиётни ривожлантириш ва юртда маъмурчилик яратишда тадбиркорларнинг тутган ўрни нечоғли катта эканлиги ҳаммамизга маълум. Лекин ишбилармонлик азалдан биз учун бобомерос касб бўлса-да, яқин-яқингача бу аньаналар сунъий ғовлар ортида қолиб кетаётган эди.

— Тўғри! Ўтмишда, шундай бўлган. Мустақил бўлганимиздан сўнг, ҳукуматимиз тадбиркорларни қўллаш борасида озмунча саъй-ҳаракатлар ташаббускори бўлиб чиқмаяпти, дейсиз. Масалан, Вазирлар Маҳкамасининг «Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича Республика мувофиқлаштирувчи кенгаши фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарори айнан тадбиркорликни янада ривожлантиришга, барча тўсиқларга барҳам беришга йўналтирилганлиги билан ўзига хос ўрин тутади.

Ана шу қарор асосида бошқармамизда «Кичик ва ўрта тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ва ҳимоя қилиш» бўлими ташкил этилди. Ҳозирги кунда бу бўлим тадбиркорлар ва хусусий мулк эгалари ҳуқуқларини, уларнинг қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича ҳокимиятларга тақдимномалар, судларга, шу жумладан, хўжалик судларига даъво аризалар киритаяпти.

Самараси чакки эмас. Чунончи, Бекобод, Қибрай, Қуйичирчиқ, Янгийўл туманлари ва Оҳангарон шаҳар судларига шу кунгача 11 та даъво аризалари киритилиб, шундан 8 таси қаноатлантирилди.

Аниқ мисолларга мурожаат этсак. Бекобод туманидаги «Муҳайё» хусусий корхонаси фаолияти 1999 йил январида туман давлат солиқ назорати ходимлари томонидан текширилиб, унга қарашли ошхона хизмат кўрсатиш ҳуқуқини берувчи рухсатномасиз ишлаётгани, у ердаги мавжуд маҳсулотларнинг сифатини тасдиқловчи ҳужжатлар йўқлиги учун далолатнома тузилган ва тўпланган ҳужжатлар судга юборилган ва туман судининг 1999 йил январдаги қарори билан А.Ҳайитбоев Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг тегишли моддалари билан 10.000 сўм маъмурий жаримага тортилган эди. 2000 йил 30 март куни Тошкент вилоят суди раисининг қарори билан А.Ҳайитбоевга нисбатан маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш тўхтатилди ва асоссиз равишда ундирилган 10.000 сўм унга қайтариладиган бўлди.

Фуқаролик Кодексининг моддаларига асосан «Муҳайё» хусусий корхонаси раҳбари А.Ҳайитбоевнинг манфаатини кўзлаб, жавобгар, шу тумандаги давлат солиқ инспекциясидан етказилган 15.000 сўм моддий ва 30.000 сўм маънавий зарар Бекобод туман судининг аралашуви билан тўлиқ қаноатлантирилди.

— Суд — адолатни қарор топтириш ва қонунлар ижросини таъминловчи идора. Бироқ қонунларга риоя этиш барча учун баробар эканлигини, баъзан айрим кишилар унутиб қўйишади.

— Афсуски, шундай ҳоллар ҳам учраб туради. Бунинг яширадиган жойи йўқ. Келинг, яхшиси мана бу мисолга эътибор қаратсак. Қибрай туманида жойлашган хусусий дорихона ўтган йили туман Давлат солиқ назорати ходимлари томонидан текширилганда «Фурқат Зиямуҳамедов 1999 йил 1 январдан 17 июлга қадар савдо-сотиқни амалга ошириш учун ҳуқуқ берадиган махсус гувоҳномани атайин олмаган ва 265.129 сўмлик фаолияти билан шуғулланган» деб айб қўйилган ва туман судининг ҳукми билан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 189-моддаси 3-қисми билан унинг мол-мулкини мусодара қилган ҳолда 2 йилга озодликдан маҳрум қилиб, Жиноят Кодексининг 72-моддасига асосан шартли жазо тайинланган.

Тошкент вилоят суди Раёсатининг шу йилги 77-сонли қарори билан туман судининг ҳукми бекор қилиниб, Ф.Зиямуҳамедовнинг ҳаракатларида жиноят аломатлари йўқлиги учун жиноят иши ҳаракатдан тўхтатилди. Шунингдек Ўзбекистон Республикаси ФКнинг 15, 1021, 1022-моддаларига асосан, Адлия бошқармаси давлат солиқ инспекцияси томонидан етказилган 45.000 сўм моддий ва 250.000 сўм маънавий зарарни ундириш ҳақида туман судига даъво ариза киритиб, у тўлиқ қаноатлантирилди.

— Асоссиз текширишлар, ноҳақ жавобгарликка тортиш ҳолатларига чек қўйиш учун вилоят адлия бошқармаси қандай ишларни амалга оширяпти?

— Бошқармамизга тадбиркорлардан тушаётган шикоятлар таҳлили айрим тадбиркорларга ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари нотўғри талқин қилиниб, жавобгарликка тортиш ҳолатлари мавжудлиги, ҳали бу борада кўплаб тарғибот ва ташвиқот ишларини олиб бориш лозимлигини кўрсатмоқда. Шу ўринда мана бу мисолга ҳам бир эътибор қаратсак мақсадга мувофиқ бўларди. Ўртачирчиқ туманидаги «Бирлик» фермер хўжалиги раҳбари Б.Ахунжанов шикоят билан мурожаат қилиб, унда хўжалик фаолияти туман ДСИ ходимлари томонидан текширилиб, хўжалик аъзоларига нисбатан асоссиз равишда Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 189-моддаси 3-қисми билан жиноят иши қўзғатилганлиги баён қилинган. Лекин туман прокурори томонидан жиноят ишини қўзғатиш ҳақидаги қарор рад этилади.

Шунга қарамай туман ДСИ суриштирувчиси С.Раҳматуллаев, назорат бошлиғи вазифасини бажарувчи Х.Шеров ва СТНХ бўлим бошлиғи Т.Юнусовнинг розилиги билан яна фермер хўжалиги аъзолари Раҳим, Бахтиёр, Рихсибой Ахунжановларга нисбатан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 189-моддаси 3-қисми ва 189-модда 2-қисми «Б» банди билан иккинчи маротаба жиноят иши қўзғатилган ва туман прокурори Р.Нишонов томонидан ушбу қарор тасдиқланган.

Ниҳоят, вилоят Адлия бошқармаси томонидан мазкур ҳолат бўйича асослантирилган хулоса берилди ва прокуратуранинг жиноят ишини қўзғатиш ҳақидаги қарори барвақт қабул қилинганлиги сабабли у бекор қилинди. Ҳозирги кунда фермер хўжалиги аъзоларига етказилган моддий ва маънавий зарарни ундириш юзасидан судга даъво ариза киритиш масаласи ҳал этилмоқда.

Қонун ижроси билан устувор. Уни эл орасида тарғиб этиш ва ижросини таъминлаш барчанинг бурчи. Шу боис бошқармамизда ҳам Вазирлар Маҳкамасининг «Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича Республика мувофиқлаштирувчи кенгаш фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорининг тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга оид қисми ижросини таъминлаш режаси тузилиб, тадбиркорлар палатаси билан жойларда ўтказиладиган семинар-машғулотлар жадвали ишлаб чиқилди.

Унга асосан Янгийўл, Зангиота ва Янгийўл шаҳар тадбиркорлари, фермер ва деҳқон хўжаликлари раҳбарлари билан семинар-машғулотларини ўтказиш доимий одат тусига кирди ва унинг натижалари чакки бўлмаяпти.

Шу билан биргаликда бошқармага келиб тушган айрим шикоят-аризаларда фермер хўжалиги раҳбарларининг фермерлик ҳуқуқлари бузилаётганлигини эътиборга олиб, уларни тиклаш юзасидан Пискент, Қуйичирчиқ, Бекобод туман ҳокимликларига бажарилиши мажбурий бўлган тақдимномалар киритилди.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, қонунни суиистеъмол қилиш, уни тўғри англамаслик ҳоллари бор экан, бу борадаги ишлар изга тушди, дейишимизга ҳали эрта. Суҳбатимиз ниҳоясида шуни таъкидлаш жоиз, Ватанимиз равнақи, мўл-кўлчиликни таъминлаш учун жон куйдириб ишлаётган тадбиркорларнинг эркин фаолият кўрсатиши учун шароит яратиш, уларга ҳуқуқий, амалий ёрдам бериш барчамизнинг бурчимиз бўлиши шарт.

Суҳбатдош: Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ.

ЧЕМПИОНЛАР МАКТАБИ

Вилоятда мавжуд иккита махсус спорт даргоҳининг бири ҳисобланган Ғузор спорт мактаб-интернатининг ташкил этилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Миллий кураш ва футбол турларига ихтисослашган мактаб-интернат жамоаси ютуқлари эса мақтовга арзигулидир. Ўтган давр мобайнида бир неча спорт устаси, 22 та спорт усталигига номзод ва 76 нафар биринчи разрядли спортчи тайёрланди. Агар ёш полвонлардан 12 нафари мамлакат чемпиони деган шарафли номга сазовор бўлган бўлса, 30 дан зиёд тарбияланувчилар эса совриндорлар сафидан жой олишди. Ёш футболчилардан 10 га яқини биринчи лига вакили — «Шўртан» командаси таркибидан муқим жой олди, Элёр Рустамов, Абдухамид Абдуллаев, Ифтихор Орипов ҳамда Баҳодир Қосимовлар мамлакат биринчилиги олий лигасида қатнашувчи Қаршининг «Насаф» ҳамда Жиззахнинг «Сўғдиёна» жамоаларига қабул қилинди.

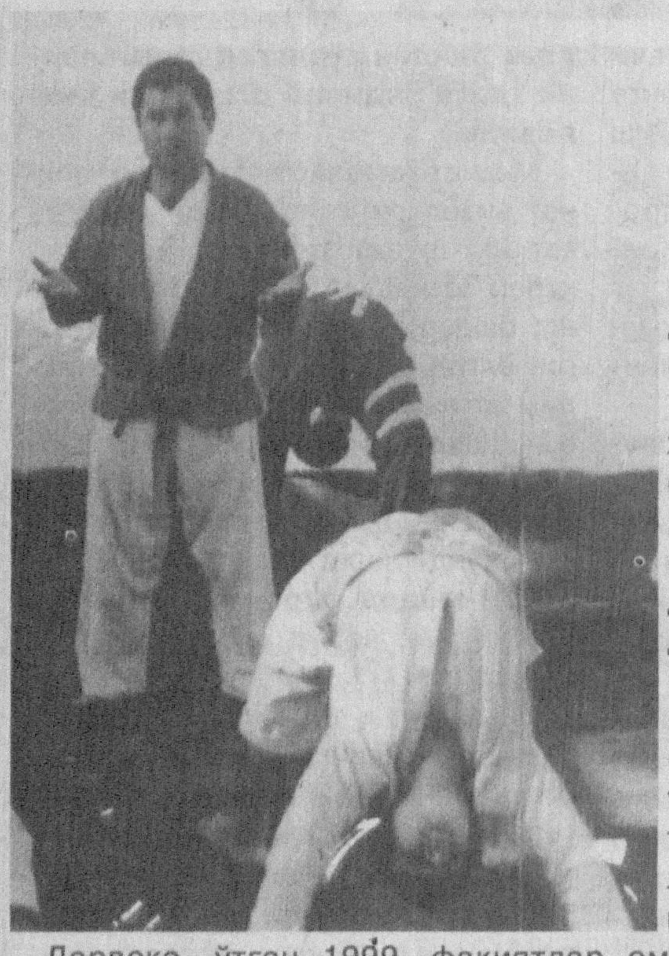

Дарвоқе, ўтган 1999 йил жамоа ҳаётида ўчмас из қолдирди. Республика футбол мактаб-интернатларининг 1983-84 йилларда туғилган ўқувчилари ўртасида ўтказилган мусобақаларнинг ҳудудий босқичида ғолиб чиққан спорт мактаби жамоаси Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган финал баҳсларида қатнашиб, фахрли бешинчи ўринни эгаллади. Жамоа ўйинчиси Фарҳод Ёқубов эса «мусобақанинг энг яхши дарвозабони» деб топилди.

Хўш, республикамизнинг чекка бир туманида жойлашган мазкур спорт мактабининг бундай юксак муваффақиятларга эришувига асосий сабаб нима?

Интернат ҳаёти билан танишар эканмиз, ана шу саволга жавоб изладик. Ва амин бўлдикки, аввало бу ерда Элмурод Номозов раҳбарлигидаги юрт спортининг ҳақиқий фидойилари меҳнат қилишмоқда. Фидойилик, изланиш ва ташаббускорлик ўз навбатида ютуқлар гарови, муваффақиятлар омили бўлишини эса бугун ҳар жабҳада кўришимиз мумкин.

— Спорт мактабимиз ташкил этилган биринчи кунданоқ энг аввал ўз кучимизга ишониб меҳнат қилиб келмоқдамиз, — дейди интернат директори Элмурод Номозов. — Гувоҳи бўлганингиз барча мавжуд шарт-шароитлар ўқитувчи-мураббийлар, ота-оналар, ва қолаверса, тарбияланувчилар иштирокида асосан ҳашар йўли билан яратилган.

Жонкуяр раҳбарнинг ушбу сўзларидан «туман мутасаддилари спорт мактабига ҳеч қандай ёрдам бермас экан-да» деган фикрга борманг, асло. Туман ҳокимлиги, халқ таълими бўлими ва спорт қўмитаси мактабнинг ҳар бир кунидан бохабар. «Шўртан» футбол клуби жамоани форма ва тўп билан таъминлаб турибди. Савобталаб ҳомийлар ҳам четда қолишаётгани йўқ. Шу боисми, ёзнинг жазирамасида ҳам ям-яшил майсаларга бурканган мактаб стадионини кўриб кўзингиз қувнайди. Етарлича жиҳозланган маънавият хонаси ва тиббиёт пункти бўлажак спортчилар ихтиёрида. Шунингдек, улар ҳар бири 50 ўринга мўлжалланган 2 та муҳташам спорт залидан ҳам истаган вақтларида фойдаланишлари мумкин.

Ҳа, бир сўз билан айтганда, ғойибдан келадиган кўмакни кутмай, мавжуд имкониятлардан оқилона фойдаланиш ўз меваларини бермоқда. Спорт мактаби чемпионлар мактабига айланмоқда.

Айтганча, сафаримиз сўнггида интернат раҳбари Элмурод Номозов бир тилак билдирди: «Агар бизга бирон-бир ташкилот муқим ҳомийлик қилса эди, чемпионларимиз сони янада кўпаярди!...»

Камол ОЛЛОЁРОВ,
«Ишонч» мухбири.

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР ФАРЗАНДЛАРИ УЧУН

Ўқувчиларнинг ёзги таътиллари республика темир йўл тармоғи ходимлари фарзандлари учун ҳам мароқли ўтмоқда. «Ўзбекистонтемирйўллари» Давлат ҳиссадорлик компаниясига қарашли 6 та оромгоҳда бутун ёз бўйи темирйўлчилар ва транспорт қурувчиларининг 6 минг нафардан ортиқ ўғил-қизи мириқиб дам олади.

Экологик жиҳатдан оғир ҳудуд ҳисобланган Оролбўйи темирйўл бўлими ва Хоразм темир йўл дирекцияси ходимларининг фарзандлари Самарқанд оромгоҳлари ҳамда Тошкентдаги санаторий-профилакторийларда дам олишмоқда. Бунинг учун тармоқ касаба уюшма Марказий Қўмитаси 340 та йўлланма ажратди. Бундан ташқари, Тошкентдаги иккинчи темирйўл мактаб-интернатида тарбияланаётган болалардан бир нечтаси бепул йўлланма билан таъминланди. Уларни Тошкент бўлимига қарашли «Қибрай» оромгоҳи ўз бағрига олди.

«Ўзтемирйўлмаштаъмир» ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи-хизматчилари фарзандлари эса «Бурчмулла» оромгоҳида ёз гаштини суришмоқда.

МАРКЕТИНГ ХИЗМАТИГА КЕНГ ЙЎЛ

Бугунги бозор иқтисодиёти шароитида маркетинг хизматини йўлга қўйиш амалий аҳамият касб этмоқда. «Ўзбекистонтемирйўллари» Давлат ҳиссадорлик компаниясида ҳам иш юритишнинг бу муҳим йўналишини ташкил этишга катта аҳамият берилмоқда.

Компанияда маркетинг хизмати бошқарувининг тузилиши айни муддао бўлди. Темирйўл транспорти хизмати эҳтиёжларини ўрганиш, транспорт хизматига бўлган талабни таҳлил қилиш, корхоналарда зарур моддий-техник ресурсларни чиқариш имкониятларини аниқлашда ҳам бу хизмат тури қўл кела бошлади.

Импорт ўрнини босувчи турли техник мосламалар ишлаб чиқариш хизмати фаолиятини мувофиқлаштириш тадбирлари ҳам кўрилди.

Маркетинг тадқиқот ишлари билан шуғулланувчи ишчи гуруҳига компаниянинг тажрибали мутахассислари жалб этилди.

ЭНГ ЯХШИ МУТАХАССИС

«Оламда касблар кўп, истаганингни танлаб ол» деганларидек, ҳозир республикамиздаги ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларида ўқувчи ёшлар фойдали ихтисосликларни пухта эгалламоқдалар. Тошкент шаҳар таълим муассасалари ўртасида ўтказилган «Энг яхши мутахассис» кўрик-танловида бу соҳада мустаҳкам малака ҳосил қилган касбкор эгалари аниқланди.

Кўрик-танлов «Тикувчи-бичувчи», «Бўёқчи-сувоқчи», «Ошпаз-қандолатчи», «Автомобил ҳайдовчиси» каби мутахассисликлар бўйича ташкил этилди. Тошкентдаги 19-касб-ҳунар мактаби, Ҳамза қурилиш коллежи, Қўйлиқ маиший хизмат коллежи, Миробод саноат касб-ҳунар коллежи, 4-бизнес мактаби ва бошқа қатор ўқув даргоҳлари ўқувчилар вакиллари ўзлари севган касб-ҳунарларни пухта эгаллаб, яхши малака ҳосил қилганликларини намойиш қилишди. Тошкент автомобил йўллари техникумининг қатор ўқувчилари ҳам «Энг яхши мутахассис» кўрик-танлов ғолиблари бўлишди.

Касб маҳорати байрамига айланган бу тадбирда юқори кўрсаткичларга эришган ёш касбкор эгалари махсус диплом ва эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

Зулфия
БЕКТЕМИРОВА.

Иснод

«МУҲАББАТ» ФОЖЕАСИ

ёхуд ширахонада юз берган қотиллик

Ҳеч ким у дунёга бориб келмаган. Лекин биз барибир жаҳаннам азобидан қўрқиб яшаймиз: савобли ишларга мойиллик билдиришимиз, гуноҳлардан ўзни тиймоққа интилишимиз аслида шундан. Онг ва шууримизни чулғаб олган бир фикр ҳеч қачон бизни тарк этмайди ва биз Яратганга астойдил илтижо қиламиз: Илоё, ўзинг икки дунёмизни обод айлагайсан...

Ширапаз Зокир Жуманиёзов ҳам шубҳасиз бу сўзларни кўп бор такрорлаган: тавба-тазарру ҳеч қачон зое кетмас. Ахир касби нозик, қолаверса хотини Бекпошша билан ораларидан тез-тез қора мушук ўтиб туради. Шунақа пайтларда нақ қиёмат қойим бошланади. Бировнинг уруши билан бировнинг нима иши бор? Қўшниларнинг эшигу деразалари тақатақ ёпилади, ҳеч ким ҳеч нарсани эшитмайди. Оч қорним - тинч қулоғим, ўзлари пиширган ош - айланиб ҳам, ўргилиб ҳам ичаверишсин...

Ҳайрият, инсоф бераман деса ҳеч гап эмас экан. Ширапазларнинг хонадони худди осмондан чалпак ёғилгандек бир кечада тинчиди қолди. На бақириқ-чақириқ, на жанжал - сурон. Гўё қайсидир бечора ғарибнинг дуоси мустажо бўлиб, жаннат дарвозалари очилгану ширин осойишталик, ҳузур-ҳаловат эпкинлари гўшаи саодат узра эсиб ўтган. Кўз тегмасин дегандек икки - уч кун қўшнилар ҳам зимдан кузатишди-ю, сўнг ҳовли ичра очилиб-сочилиб юрган Бекпошшани гапга тутишди:

- Эрингиз кўринмай қолдими?

- Ҳа ер ютсин, қорасини кўрсатмай қўйди. Ким билади, қайси гўрда юрганийкин. Қаёққаям борарди, сандирақлаб-сандирақлаб яна қайтиб келади ҳали олдимга...

Қайнонаси Онабибига эса сал бошқачароқ важ кўрсатди:

- Ўғлингизни биласизу, янги машина мингилари келиб қолибди, уйдан 80 минг сўм олиб Россияга деб чиқиб кетдилар. Ҳеч кимга айтмасликни тайинлаганлари учун...

Оналар табиатан кўнгилчан бўлишади. Аммо Онабиби бир шумликни туйган каби безовталанди. Ишонмади, тўғриси,келинига.

- Икки қадам йўл - марказга тушиб чиқса ҳам хабардор қилиб қўйишни эсдан чиқармайдиган ўғлим шундан шуёққа борармишу, оғзига толқон солиб индамай кетармишми? Сен бу гапларингни бошқа жойга бориб айт.

Шундан кейин Зокирнинг бедарак йўқолганлиги ҳақида туман ички ишлар бўлимига ариза берилди. Лекин сўраб-суриштиришлар қумга сингган сувдек самарасиз тугади. Вазиятни чигаллаштириб турган тугунларни чуваб ўтиришмади. Натижа ҳам Бекпошшанинг кўрсатмаларига монанд тушди: бу ерда ҳеч қандай криминал йўқ, Зокир тирикчилик важидан уйдан чиқиб кетган, бирор икки - уч ой ўтказиб келиб қолади.

Она - барибир она-да. Бундай лоқайдликка қарши бош кўтарди. Оға-инилар ҳам қараб туришмади. Вилоят ва республика маъмурий органларига мурожаат қилишди.

Одамзот қизиқ. Зокирнинг сирли йўқолиши ошкор бўлиб, тергов суриштирув органлари келиб-кетиб юрган кезлар «ол кетди - ол қўйди» деб ўтирган кишилар тобора совиб, бора-бора эсламай ҳам қўйишди. Фақат барча оилаларда бўладиган хол - гоҳо Бекпошша болаларини койиб, қисматдан нолиганликни англатувчи сўзларни айтган чоғлари қўни-қўшнилар бошларини сарак-сарак қилиб, шўрликка қийин бўлди-да, дейишмаса, аксари пайтларда у ҳеч эри ташлаб кетган аёлларга ўхшамас, қайтага илгаригидан ҳам «яшнаб» бораётгандек тассурот уйғотарди кишида. Сирли боқишлар, шодон ҳандалар ...

Ҳаёт бир маромда кечар, Зокирнинг зардали хатти-ҳаракатлари-ю шалоқ сўкинишларигина етишмасди холос... Бекпошша ширапазлик ишини шогирдлари — Анвар Матёқубов, унинг хотини Зумрад ва Анварнинг синглиси Назокат билан тўртовлон бир бутун бўлиб давом эттирар, сиртдан қараганда ҳеч қандай ўзгариш йўқдек эди.

Зокирнинг «йўқолиб қолиши»дан ҳеч қанча вақт ўтмай Анвар хотини билан боласини эргаштириб Бекпошшаникига кўчиб ўтди. Ахир дўст, содиқ шогирд шундай оғир дамларда ярамаса, қачон ярайди! Бундан ҳаммадан ҳам Зумрад қувонди. Эри кеч келса нега кеч келдийкин, барвақт қайтса бир кор-ҳол бўлмадимикин, деган хар хил яхши-ёмон ҳаёллардан қутилди - энди Анвар фақат уники, эртаю-кеч ёнида: хотин учун бундан ортиқ толе борми!

Йўқ, чучварани хом санаган экан, шўрига шўрва тўкилганлигини сал ўтмай пайқаб қолди. Анвар билан Бекпошшанинг апоқ-чапоқлиги шогирд-устоз ўртасидаги ўзаро ҳурматдан ўзгачароқ тус олганлигининг шоҳиди бўлди у. Бу даҳшат эди! Насибасига харом аралашганини, бу хонадонга шайтони лаъин ин қуриб олганлигини ва тезда бош олиб кетмаса, сабил қолишлигини ичичидан туйди.

- Ҳа, қаёққа отланиб қолдинг?!

Таҳдид ила чақчайиб турган кўзларни кўриб, Зумраднинг аъзои бадани музлаб кетди. Истеҳзоли боқишлар ва дўлайган бу муштлар унга яхши таниш эди.

- Хўп денг, кетайлик бу уйдан... Тирикчилик бўлса бир гап бўлар, кўчада қолмасмиз ахир...

Анвар қаҳр билан тупурди.

-Икки қулоғингга қуйиб ол: сен менга ёқмайсан! Лекин осонликча қутуламан, деб ҳам хомтама бўлма - бу ердан фақат ўлигинг чиқади!

Темир чангакдек бўйнига ёпишган кучли бармоқларга, табиийки, Зумрад узоқ қаршилик кўрсата олмасди. Дод солди, одамларни ёрдамга чақирди.

Охири ялинишга тушди:

- Нима десангиз шу... Ҳамма айтганларингизни қиламан...

- Билиб қўй, - деди Анвар ҳаллослаганча, унинг ҳам бутун вужуди қалт-қалт титрарди, - чурқ этсанг, сениям ўлдираман!

Зумрад кўзларидан дув-дув ёш оқизиб, онт очди.

Шу кундан эътиборан Анвар очиқдан-очиқ Бекпошша билан яшай бошлади...

Аёл учун бундан-да ортиқ кўргилик бор эканми дунёда! Бошингда эринг бўлса-ю, ёнинг ҳувиллаб ётса, унга бошқаларнинг ҳадди сиғса, яна қўлинг косов, сочинг супурги бўлиб, шармсизларга чўрилик қилсанг!

Боз устига Анвар акасининг кечаги важоҳати?! «Сениям йўқотаман» деб бўғишлари...

Қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилдан кейин ҳам очилади. Боболардан мерос бу ҳикмат яна ўз тасдиғини топди. Ҳадик ва шубҳалардан уйқуси қочган Зумрад тун ярмида ҳовли айланиб юриб, Бекпошшанинг ҳобгоҳидан келаётган гап-сўзларни эшитди-ю, юраги бутунлай музлаб қолди. Қоронғуда топишган «ошиқ-маъшуқлар» ўзаро жанжаллашмоқда эдилар.

— Эримни ўлдирганингдек мениям ўлдирмоқчимисан?

«Анвар акам, эсиз Анвар акам!» Зумрад икки чаккасини чангаллаганича ерга ўтириб қолди. Анвар эса ўзини оқларди:

— Сен ўлдир, деганинг учун, ўлдирдим. Акамниям бу ишга ундадинг. Биз урганда у ўлмаган эди. Сен уни бўйнига рўмол солиб бўғдинг, оғзига ёстиқ босдинг, шундан кейин у тинчиди. Агар сен бўлмаганингда...

Ўша кеча Зумрад тонг отишини ҳар қачонгидан интиқ бўлиб кутди. Лекин фавқулодда ҳаяжонга тўла тун юзидан қора пардасини кўтариб, машриқ ёқдан осмон аста-аста оқармоққа бошлаган чоқ Зумраднинг кўзи илиниб, ҳеч кутмаганида тушига Зокир ширапаз кирди: «Тур, эй ғофил банда! Эсинг борида этагингни ёп! Бўлмаса, сениям менингдек тилка-пора қилади бу маҳлуқлар!» дерди у. Зумрад чўчиб уйғониб кетди...

Фожеа юз берган кундан бир йил ўтиб қотиллар ҳибсга олиндилар...

***

Ким билади, агар Анвар хотинига бу қадар зулм ўтказмаганида ва Зумрад тасодифан «ошиқ-маъшуқлар» жанжалидан хабар топмаганида, балки бу қотиллик фош этилармиди? Бироқ суд жараёнини батафсил ҳикоя қилиш ниятимиз йўқ. Олдиндан режалаштирилиб, амалга оширилган бу қотилликда кимнинг қанча «ҳисса»си бўлганлигию, кўпроқ «ошиқ-маъшуқ»лар манфаатини кўзлаб Зокирга қилинган суиқасдда Анварнинг акаси Равшаннинг хизмати нималардан иборат бўлганлиги ҳам, ўйлаймизки, муштарийларимизни унчалик қизиқтирмайди. Ким таёқ ишлатгани-ю ким болта билан чопгани ва ким рўмол билан бўғганининг энди нима қизиғи бор? Одам ўлдиришдек гуноҳи азимга жазм қилган кимсалар ўз тиллари билан иқрорлик билдирганлари биз учун кифоя.

Қотиллик содир этилганига ҳеч кимда шубҳа-гумонлар қолмаган, қотиллар ҳам аниқ, эндиликда бир саволга жавоб олишгина қолган эди: Мурда қаерда? Уни қаердан излаш керак? Ерданми, сувданми... Атроф бийдек дала, Амударё ҳам йироқ эмас...

Мана бу сўзлар Бекпошшанинг судга берган кўрсатмасидан айнан кўчирма:

— Бироздан кейин ичкаридан қичқириқ овози эшитилди. Чиқиб қарасам, Зокир бетонда ётган экан... Анвар «Қандай қилиб йўқотамиз» деди. Мен: «Қандай қилиб ўлдирган бўлсанг, шундай қилиб йўқотасан», дедим. Анвар: «Машинанинг ёнига олиб бориб, устига машинани ташлаймиз, ремонт қилиб турганда устига машина тушиб кетди, деб айтамиз.» деди. Кейин...

Юз берган бу мудҳиш воқеага «тўн кийгазиб» ҳам муҳаббат фожеасига менгзай олмадик. Ахир машойихлар бежизга айтишмаган: Ўзгалар бахтсизлиги устига қурилган қаср ҳар қанча пурвиқор бўлмасин, у барибир қулайди.

Суд ҳукм чиқарди...

Шўрлик Зумрад! Ахир у Худога нима ёзиб эди? Равшаннинг хотини, болачақасида нима айб? Зокирнинг муштипар онаси ўғлини шу таҳлит ўлим топиши учун туққанмиди? Бекпошша-чи? Наҳотки шунча воқеалардан сўнг ҳам ўзини бахтли санаса?

Ҳаёт кишига бир марта берилади. Уни бадном этишга, ўткинчи ҳаю-ҳавасга қурбон қилишга ҳеч биримизнинг ҳаққимиз йўқ. Шундай яшайликки, Яратганнинг ўз бандаларига меҳри зиёда ошсин. Икки дунёмиз обод бўлсин.

Зайниддин РИХСИЕВ,
Эркин ЭРМАТОВ,
«Ишонч» мухбирлари.

Футбол олами: миш-миш ва ҳақиқат

БЕКХЭМ УЧУН 20 МИЛЛИОН!?

Бир ой мобайнида миллионлар ўйини мухлисларига олам-олам қувонч бахш этган ажойиб футбол «спектакли» «Евро-2000» мусобақалари бугун ўз ниҳоясига етган бўлса ҳам, унинг атрофидаги шов-шувлар ҳалибери тинмайдиган кўринади. Чунки «кўҳна қитъа» футболида кучсизлар йўқлигини яна бир бор исботлаган мазкур чемпионатдан сўнг футбол юлдузлари учун талаб этилаётган «осмонўпар нарх»лар ҳамда омадсиз бош мураббийларнинг терма жамоаларни тарк этиши ушбу шов-шувлар учун замин бўлмоқда.

Аввало, «Евро-2000»нинг омадсиз мураббийлари ҳақида сўз юритсак. Немисларнинг сўнгги йиллардаги кетма-кет муваффақиятсизликлари бу йилги қитъа чемпионатида ҳам давом этди. Гуруҳ учрашувларидаги икки шармандали мағлубият ва ягона дуранг уларни тезда ўз уйларига равона бўлишга мажбур этди. Натижада эса кутилганидек бош мураббий Эрих Риббек жамоани тарк этди. Мезбон жамоалардан бири ва чемпионликка асосий даъвогар терма команда — Голландия эса немислардан фарқли ўлароқ кучли таркиби билан фақат ярим финалгача қадар борди, холос. Шогирдларининг италияликлар билан кечган ушбу учрашувдаги ҳақиқий маънодаги омадсизлиги ёш мураббий Франк Райкаардни ҳам ўз «пости»ни топширишга мажбур этди. Терма командадан кетиш олдидан эса у шогирдларидан жуда-жуда хафа эканлигини билдирди.

Агар немислар мураббийи шармандали мағлубиятлар туфайли, 37 ёшли Франк Райкард шогирдларидан хафа бўлиб ўз терма жамоаларини тарк этган бўлса, ўтмишнинг машҳур дарвозабони, италияликларни финалгача бошлаб борган Дино Зоффнинг ўз лавозимини топшириши анчагина кутилмаган ҳол бўлди, дейиш мумкин. Ҳа, уч марта жаҳон чемпионлари финалда, сўнгги сониялардагина «оғзидаги ошини олдириб қўйди». Италия футболи мутахассислари ҳамда мухлислари учун бу қанчалик ачинарли бўлмасин, мовий гвардиячилар номини олган терма команданинг ушбу натижаси кўпчилик томонидан яхши кўрсаткич дея баҳоланди. Зеро, бу гал таркибда Апеннин оролларининг биринчи рақамли ҳужумчиси, «қиммат бола» Кристиан Вьеридек юлдуз йўқ ва бу энг моҳир дарвозабон, мустаҳкам ҳимоя ҳамда яхшигина ярим ҳимояга эга терма жамоа учун панд бериши табиий эди. Шундай ҳам бўлди. Бироқ, барибир Дино Зофф шогирдлари финалда французларга қарши жуда чиройли ўйин намойиш этдилар. Бу эса бош мураббийнинг қай даражада юксак маҳоратга эга эканлигидан дарак берарди, албатта.

Хуллас, ўз юртига миллат қаҳрамони сифатида қайтган Зофф «Милан» клуби президенти Берлускони танқидидан кейин бош мураббийлик лавозимидан кетишини ва бу қарори қатъий эканлигини билдирди. Айтганча, яна бир «айбдор» Югославия терма командасининг бош мураббийи В.Бошков ҳам ўз лавозимидан бўшатилди.

Мураббийлар ичида Дино Зофф кўпроқ шов-шувларга сабаб бўлаётган бўлса, биринчиликнинг гуруҳ баҳсларидаёқ ўз уйига йўл олган Англия терма жамоасининг плеймекери Девид Бекхэм ҳам ундан қолишмаётир. Аниқроғи, «Манчестр Юнайтед»нинг моҳир ярим ҳимоячисини машҳур «Милан» Италияга таклиф этмоқда. Миланликлар Бекхэмни ўз сафида кўриш учун ҳатто рафиқаси Виктория Адамсни ҳам ишга солмоқда. Яъни, «Милан» Бекхэм учун 4 йил давомида йилига 5 миллион доллар маош тўлашидан ташқари, унинг турмуш ўртоғига ҳам 1,5 миллион доллар ваъда қилган. Виктория эса бунинг учун Девидни Миланга ўтишида клуб раҳбарларига ёрдам беришини айтиб ўтган. Аёл аралашган иш ижобий ҳал бўлиши керак, дейдилар. Ким билади, дейсиз, балки шу гапда жон бордир.

М.ҒОФУРОВ,
А.ЖЎРАЕВ.

ISHONCH

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир
Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Ж.Алимхўжаева, М.Одилова, Э.Воҳидов, С.Остонов, М.Расулов, Э.Ёқубов, В.Зверев (бош муҳаррир ўринбосари-«Ишонч-Доверие»), М.Олимов, М.Содиқов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78, 136-58-45; Хатлар бўлими 56-85-43; Реклама, эълонлар бўлими 56-87-63

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи; 133; 134

Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Умумий адади 14.002 нусха. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41–уй.

Босишга топшириш вақти - 21.00

Топширилди 21.10 Буюртма Г— 624. 1 2 3 4 5 6